

Hodně mladá mamina

Zdálo se, že místo sebe poslala podstatně mladší sestru, ale opravdu to byla ona osobně. Vzhledem určitě víc připomíná studentku než dobře zavedenou maminu. Smály jsme se tomu a tak vlastně náš rozhovor začal.

Prožila hezké dětství se starším bratrem a s oběma rodiči. Patří k těm vzácným lidem, pro které úcta k rodičům a hluboká vděčnost za pevné rodinné zázemí je naprosto přirozená. Ve své rodině měla všechno, co dítě potřebuje, aby se cítilo bezpečné a přijaté.

Jediné, na co nerada vzpomíná, je základní škola. Ta ji nebavila, brala jí čas, který chtěla věnovat sportu. Hrála závodně volejbal, dokonce už jako žákyně postoupila do nejlepší možné kategorie. Jako malá holka si nejraději hrála na prodavačku a tak šla do učení. Prodávat ji vždycky moc bavilo, měla štěstí, že mohla od začátku pracovat v malé firmě rodinného typu. Měli ji tam rádi a ona se cítila spokojená. Po čase se rozhodla, že si ještě udělá maturitu na obchodní škole, ale na to už nedošlo. Osud pořádně zamíchal karty, a když bylo rozdáno, všechno bylo jinak.

Jednou se na horách seznámila s o něco starším mládencem, který ji zaujal. Nějakou dobu si dopisovali, potom ho navštívila.

Stejně jako ona žil v krásné rodině, kde se měli rádi dokonce i příbuzní. Moc se jí tam líbilo a navíc se zamilovala. Ještě v prvním ročníku střední školy přišla do jiného stavu. Nikomu to nevadilo, na dítě se každý těšil. Tenkrát si ještě myslela, že na mateřské si školu snadno dodělá, ale dítě rozhodlo docela jinak. Narodilo se předčasně, pár měsíců po svatbě a nebylo donošené. Znamenalo to inkubátor, později speciální rehabilitaci. Když si ho k Vánocům mohli konečně vzít z porodnice, nemysleli jeho rodiče na složitou budoucnost, byli rádi, že dítě je naživu a už konečně s ním mohou být doma. Brzy se ukázalo, že děťátko už nikdy nebude pořádně vidět.

Mladí rodiče nesli tuto zdánlivou prohru statečně. Bez zbytečných a trýznivých otázek ve smyslu "kdo za to může" svého chlapečka přijali a měli z něj velkou radost. Chlapcova maminka, ač byla tak mladá a nezkušená, se své role ujala s nádhernou samozřejmostí a stoprocentním nasazením, třebaže všechny její předešlé ambice zůstaly daleko vzadu. Konec závodního sportu, konec studia, konec se zábavami, konec se zálibami a koníčky.

Její vrstevnice chodily na diskotéky, jezdily na zajímavé dovolené a bavily se podle chuti. Nezáviděla jim. Měla rodinu, která ji všestranně podporovala, milovaného a milujícího partnera a dítě, které ji potřebovalo čtyřicet hodin denně.

Když bylo načase, aby už chlapeček chodil, nestalo se tak. Jeho pokusy o chůzi byly podezřele zvláštní. Lékaři byli na rozpacích,

ale mladá mamina se opět projevila jako cílevědomá a svědomitá osůbka. Nakonec našla lékařku, která doporučila zásadní operaci dolních končetin. Nastaly další týdny náročné rehabilitace a cvičení.

"To cvičení bylo opravdu hrozné, zvláště v jeho nejmladším věku. Oba jsme přitom často brečeli, ale byla jsem přesvědčená, že trénink posiluje, ale nezabíjí. Věděla jsem, že aby můj syn mohl chodit, musíme tohle zvládnout. Jednou přišla sousedka, která slyšela, jak dítě naříká. Vyhrožovala mi, že nás udá za týrání. Musela jsem ji vzít do bytu a ukázat jí, jak s chlapcem cvičím. Byla z toho trochu vyvedená z míry, ale pochopila to," vzpomíná na jeden ze střetů se zdravým publikem.

Tehdy bydleli mimo hlavní město, v manželově rodišti. Nejdřív je vzala pod svá křídla babička, později dostali vlastní byt v novostavbě. Kolem tří let, když se už chlapec naučil dobře chodit i využívat s brýlemi poměrně slušný zbytek zraku, rozhodli se, že ho dají do mateřské školy spolu se zdravými dětmi. Velkou míru pomoci poskytlo i Středisko rané péče. Mladá mamina dodnes ráda vzpomíná na pomoc pracovníků střediska přímo v domácnosti, nemusela s dítětem dojíždět, všechno, co si potřebovala ujasnit, procvičit a zjistit, získávala doma, v přirozených podmínkách. Chlapeček byl moc šikovný, ve čtyřech letech už znal některá písmenka a základní barvy. Při běžné kontrole zraku však zanedlouho oční lékař zjistil nebezpečí odchlípení sítnice a chlapec musel na operaci. Z radosti nad překonanými obtížemi zase všichni spadli do velkých starostí o chlapcův zrak. Mamina s ním samozřejmě byla v nemocnici, vyprávěla mu nekonečné příběhy a pohádky a dohlížela, aby ležel celou dobu na bříšku, jak to přikázali operatři. Na péči lékařů si nemůže stěžovat, všude, kde byli, se o ně starali dobře a přístup personálu i doktorů v nemocnicích byl vždycky bezchybný. Uvědomuje si ale, a ví to i z vyprávění jiných maminek, že to tak nebývá pokaždé. Po operaci sítnic přišlo zklamání. Zrak se synáčkovi nezlepšil, naopak v krátkém čase přišel i o to málo, co měl. Všechno se ještě zkomplikovalo vadou sluchu, která také ohrozila jeho další vývin. Mamina se ale opět vzpamatovala a nevzdala se přesvědčení, že chlapec bude prospívat dobře a že z něj bude slušný a užitečný člověk.

"To víte, občas jsem se šla někam vybrečet, někdy jsem to fakt potřebovala. Před manželem jsem se držela, pořád si tak nějak myslím, že je v mnohém citlivější než já. Mám ale kamarádky, nebo jsem si někam zalezla, než ten největší smutek pominul a já se zase nadýchla k další akci."

Vada sluchu navýšila nároky na výchovu a péči o těžce zkoušené dítě. Byla tu nová pomůcka - sluchadla, na která se chlapec musel adaptovat, což není snadná záležitost. Zvykání na sluchadla může trvat i několik měsíců, někdo si na ně nezvykne nikdy. Zhoršený

zdravotní stav přinesl samozřejmě v důsledku i exkomunikaci z mateřské školy. Jakkoliv odvážná a vstřícná učitelka si nevezme mezi zdravé děti chlapce s tak komplikovaným postižením. Ani tehdy se mladá mamina nevzdala: zjistila si, co bylo třeba, a po čase začala vozit syna do školy pro nevidomé děti. A zase ji podržela rodina. Nemusela ani na chvíli uvažovat o internátě. V hlavním městě stále žijí její báječní rodiče, kteří bez jakýchkoli výhrad a zbytečných otázek umožnili své dceři a vnoučkovi se k nim nastěhovat.

"Nebylo to vůbec jednoduché," vypráví. "V neděli večer jsem s chlapcem sedla do autobusu a jela do Prahy, aby mohl v pondělí ráno do školy. V pátek jsme se zase nalodili do stejného autobusu, jenže opačným směrem, a jeli jsme za tátou, babičkou, dědou a příbuznými z manželovy strany. Trvalo to tak osm let. Nakonec nám zase významně pomohli příbuzní, konkrétně moje teta, která nám přenechala svůj pražský byt a šla bydlet do menšího. Musíme to splácet, ale je to opravdu zázrak, že můžeme být všichni tři pohromadě, a ještě nedaleko mých rodičů a tety. Opravdu máme nádherné vztahy, možná, že tím, že náš kluk není úplně v pořádku, se všechno ještě víc protříbilo, zpevnilo a prokázalo. V dnešním světě je to skoro neuvěřitelné. Neumím si ale představit, jak bych všechno zvládla, nemít oporu v manželovi a rodině."

Tak plynula léta. Mladá mamina si zopakovala se svým synem základní školu, naučila se číst Braillovo písmo, přizpůsobovat, upravovat i vyrábět učební materiály, hlasitě a zřetelně předčítat. Nadaný synek dělal všem radost a tak ho možná trochu víc obskakovali. A ono není divu: když je dítě hodné, šikovné a navíc s těžkým handicapem, to se to obskakuje!

Ale každá mince má dvě strany. Chlapcova maminka si uvědomuje, že všechna ta laskavá a upřímná péče, kterou jejího syna všichni zahrnují, má stinnou stránku. Neví si moc rady s chlapcovým osamostatněním. Studuje s ním, doprovází ho, povzbuzuje, hledá pro něho aktivity, kterými by udělala radost sobě i jemu. Když ho odvede do školy, pracuje na nějaké brigádě, která ji baví a zároveň jí umožní dostat se trochu mezi jiné lidi. Odpoledne zase jde pro svého velkého a skoro dospělého syna ke škole. Pak spolu něco podniknou nebo se spolu učí.

Chlapec je trochu neprůbojný, v důsledku dvou handicapů mívá problémy s navázáním kontaktů, nedovede požádat cizí lidi o pomoc. Snad je to částečně způsobeno i tím, že ta krásná rodina se opravdu poctivě snaží, aby s ním navázala a udržovala komunikaci a vyšla mu vstříc. Možné ale je, že má ten mladíček prostě strach z nejistot a zkušeností, na které není dosud zvyklý?

S mladou maminou dáváme hlavy dohromady. Ona si uvědomuje, jak s každým rokem ubývá její odvaha přestříhnout definitivně pupeční

šňůru a chlapce pustit do neznáma a nebezpečí. Stal se vlastně i jejím parťákem; mají se rádi, užijí si spoustu legrace i společných zálib. A když je s nimi ještě tatka - to je teprve o krásné zážitky postaráno. A přesto - někde něco trochu skřípe, roky ubíhají a z příkladné péče se možná vyvíjí nepříkladná závislost. Ale kdo chce soudit? Kdo chce první hodit kamenem? Já to tedy rozhodně nebudu, protože vím, že pod nátlakem se vztahové záležitosti mohou ještě zhoršit. Raději se zeptám mladé maminy, jak to vidí dál.

"Pořád se snažím syna do něčeho nastrčit, ať je to nějaký pohyb, změna prostředí nebo kultura. Snažím se mu zprostředkovat to, co úplně normálně prožívají jiné děti, i když to není vždycky pohodlné a pro něj příjemné. On se někdy brání, nechce se mu do rizika a manžel je ten, který by ho nejraději nechal, aby se netrápil. Vysvětluji oběma, že chci, aby kluk v životě zažil něco jiného než jen chodit vedle nás, anebo že bychom třeba jen pořád hráli člobrdo a tak. Život je přece mnohem pestřejší a měl by to poznat, ne? On se sice na mne někdy zlobí, puberťácky vzdoruje, ale vím, že v podstatě si to uvědomuje a bere to.

Vždycky jsem chtěla a pořád chci, aby z něj vyrostl velký soběstačný chlap, který se nebude litovat, a tak ho občas do ledačeho tlačím. Myslím, že je to tak správné, jenže se zároveň bojím situací, které jsou nějak nebezpečné - třeba přecházení ulice, když ani neslyší cvakání semaforu. Jsme rozhodnutí, že s tím v každém případě musíme něco udělat. Jak ale poznat a neprošvihnout tu správnou chvíli?"

Tuto otázku prozatím necháváme bez odpovědi. Není lehké dávat rady, není lehké rady přijímat. Mladá mamina je inteligentní a hlavně dobře vytrénovaná ženská. Celá její osobnost by i vás přesvědčila, že ani tenhle zápas nevzdá.

Tak přejeme hodně dobré skóre a radost z vyhraného zápasu, který soudcuje sám život.